

heden til Gunst for de Amter, der faa de store Tilskud. Jeg kunde derimod tænke mig, at Fordelingen fandt Sted paa den Maade, at man fordelte ligeligt af de 4 Millioner til samtlige 21 Amter og saa sagde: hvis enkelte Amter ikke have Brug for det hele Beløb, kan det resterende overgaa til de andre Amter. Jeg henstiller til den højtærede Minister, om der ikke var Grund til at søge Loven af 30. April 1909 ændret noget i den Retning. Jeg føler mig forvisset om, at selv om Laanesummen blev forøget med denne Million, vilde man staa lige overfor de samme Forhold.

Jeg kan ikke tilbageholde den Udtalelse, at det, naar alt kommer til alt, er en betydelig Gave, der gives disse Statsborgere. Jeg har ikke noget imod det, men jeg maa sige her, at det er en Gave til disse Mennesker, og hvis den i alle Forhold kunde falde paa de rette, havde jeg ikke noget imod det, fordi de, som ere dygtige, gøre et dygtigt Arbejde. Men i disse Klasser som i alle andre Klasser findes der nogle, som ere mindre dygtige end andre. Vi vide, at Staten kan ikke skaffe Penge til den Rente, de udlaaner til, 3 pCt. I de første 5 Aar er Laanet jo afdragsfrit og forrentes med 3 pCt., og derefter forhøjes Renten med 1 pCt., altsaa til 4 pCt., indtil de to sidste Femtedele af Laanet ere amortiserede, og derefter forrentes og afdrages Resten ligeledes med 4 pCt. Naar vi vide, at Staten ikke nu kan slippe skadeløst fra det ved at laane, er det en Kendsgerning, at naar disse Laan ere amortiserede, staa Staten med den fulde Gæld i det mindste. Derfor ønsker jeg at sige her, at de Mennesker, som faa disse Laan, maa forstaa, at det er en Forret, der gives dem fremfor andre Statsborgere. Og jeg mener, at der under Forhold som de nuværende — ikke gode økonomiske Forhold, dog maaske og forhaabentlig ikke saa daarlige, som det fra enkelte Sider er fremhævet — kan være Grund til at tænke over, om man har Raad til fremdeles at gaa denne Vej. Jeg tror nemlig ikke, at man slipper for yderligere Krav om Udgifter i den Retning. Efterhaanden som Tiderne gaa, ville Kravene blive større og større. Jeg gaar ud fra, at ogsaa andre Statsborgere ville komme og med lige saa stor Ret som disse kræve Statens Støtte til at komme fremad. Jeg tror, at det var det ærede Medlem for 5te Kreds (Tesdaupf), som talte om, at Kommissionerne burde gøres opmærksom paa, at de Bygninger, som blive opførte, skulle være mere forsvarlige.

Det kan det ærede Medlem vist have Ret i, men jeg tror ikke, at han har Ret i, at det er Korthuse, som han billedlig talt udtrykte sig. Det er det ikke. Jeg indrømmer, at der vistnok adskillige Steder opføres Huse, som ikke ere solide nok, og det er et Spørgsmaal, om den sidste Lov, som jo gaar betydeligt videre end de foregaaende Love, hjælper os til at skaffe synderlig bedre Ejendomme til denne Pris, end vi fik ved den forrige Lov. Jeg er ikke sikker derpaa; jeg tror at vide af Erfaring, at denne Lov har bevirket, at Ejendomspriserne, Jordpriserne, ere stegne, og man har stillet større Krav om Betalingen for at opføre Bygningerne. Jeg frygter noget for, at der er andre, der udnytte denne Forøgelse end dem, den var tiltænkt, i alt Fald for en Del. Et er jo nemlig givet, at de Mennesker, som skulle ind under denne Lov, som skulle have disse Ejendomme, have ikke det praktiske Kendskab til at vurdere den Jord, de købe, eller den Bygning, de skulle opføre; de ere til Dels overgivne til dem, de handle med, dem, de købe af; hvis de ikke tage nogen paa Raad med sig, komme de let til at give for høj en Pris. Paa dette Punkt vil jeg henstille til Kommissionerne, som det ærede Medlem ogsaa henviste til, at de maa søge saa vidt muligt ikke at tillade, at Landarbejderen giver for høj en Pris for Jorden, og de maa ikke tillade, at han bliver misbrugt ved Opførelsen af Bygningerne; thi det er sikkert nok det, der sker i meget høj Grad. Det er ikke let for de Kommissioner, som have med denne Sag at gøre, at gennemskue Enkeltighederne ved den, saaledes at de ere klare over, at man ikke stikker noget under Stolen ved at ordne slige Sager. Det er vistnok en given Sag, at i nogle Tilfælde, hvor vedkommende Laansøger skal have det Beløb, som Loven kræver, at han skal have for at kunne faa Laan, skaffes dette Beløb til Veje paa Maader, som ikke ere saa absolut heldige, som de egentlig skulde være. Jeg skal ikke kunne sige, hvorledes man bedst kan afværge dette, men hvis jeg skulde henlede den højtærede Ministers Opmærksomhed paa Kommissionernes Virksomhed i denne Retning, saa vilde jeg raade til at sørge for, at disse Landarbejdere ikke faa deres Jord for dyrt, og at de faa deres Bygninger opførte for den Pris, det tilkommer dem at faa dem opført for. Jeg tror, at der er noget at gøre i denne Henseende, og jeg ved endvidere, at der er adskillige Steder, hvor Jorden har været sat til en efter min